

WAHREN-OPISTON TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAT

KÄSITYÖ
TEATTERITAIDE

SISÄLTÖ

1 OPETUSSUUNNITELMA.....	4
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet	4
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen.....	4
1.3 Opetussuunnitelman sisältö	5
2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	5
2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	5
2.2 Arvoperusta.....	6
2.3 Oppimiskäsitys	7
2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	7
3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	8
3.1 Oppimisympäristöt ja työtavat	8
3.2 Toimintakulttuuri	9
4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE.....	9
4.1 Opintojen laajuus.....	9
4.2 Opintojen rakenne.....	10
5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN.....	10
6 OPPIMISEN ARVIOINTI.....	11
6.1 Arvioinnin tehtävä.....	11
6.2 Arviointi opintojen aikana	11
6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen.....	11
6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.....	12
6.5 Oppilaaksi ottaminen	13
6.5 Toiminnan jatkuva kehittäminen.....	13
7 KÄSITYÖN OPETUSSUUNNITELMA	14
7.1 Varhaisiän käsityökasvatus.....	14
7.2 Käsityön yhteiset opinnot	15
7.2.1 Tavoitteet.....	15
7.2.2 Keskeiset sisällöt.....	16
7.2.3 Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet	16
7.3 Käsityön teemaopinnot.....	18
7.3.1 Tavoitteet.....	18
7.3.2 Keskeiset sisällöt.....	19
7.3.3 Käsityön teemaopintojen opintokokonaisuudet	20
8 AIKUISTEN KÄSITYÖN OPETUS	21
9 TYÖTAVAT KÄSITYÖN OPETUKSESSA.....	22
10 OPPIMISEN ARVIOINTI KÄSITYÖN OPETUKSESSA.....	22
11 TEATTERITAIDE.....	24
11.1 Opetussuunnitelman perusteet teatteritaiteessa.....	24
11.1 Varhaisiän teatterikasvatus.....	24
11.2 Teatteritaiteen yhteiset opinnot.....	25

11.2.1 Tavoitteet	25
11.2.2 Keskeiset sisällöt.....	26
11.3 Teatteritaiteen teemaopinnot	26
12 AIKUISTEN TEATTERITAITEEN OPETUS	27
13 TYÖTAVAT TEATTERITAITEEN OPETUKSESSA.....	27
14 OPPIMISEN ARVIOINTI TEATTERITAITEEN OPETUKSESSA.....	28
15 TEATTERITAITEEN OPETUSSUUNNITELMAN TÄYDENTÄMINEN	29

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmä ja opetussuunnitelman perusteet

Taiteen perusopetuksen ohjausjärjestelmän osia ovat

- laki (633/1998) ja asetus (813/1998) taiteen perusopetuksesta
- Opetushallituksen määräys taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma

Taiteen perusopetuksesta annetun lain (633/1988) 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä (opetussuunnitelman perusteet). Opetushallitus päättää myös oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista (laki taiteen perusopetuksesta, 8 §).

Taiteen perusopetus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja oppilaan arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

1.2 Opetussuunnitelman laatiminen

Opetussuunnitelman hyväksyi Forssan kaupungin sivistys- ja tulevaisuuslautakunta. Opetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Sen laadinnassa on otettu huomioon Forssan kaupungin strategia ja Lasten Forssa -ohjelma. Lasten Forssa -kokonaisuus ja lapsiystävällinen kaupunki forssalaisittain on toimintakulttuuri, jossa organisaatorakenteet, johtamistoiminta, toimijoiden vuorovaikutus ja kehittämistoiminnan painoalueet luovat edellytyksiä kaikkien toimijoiden työskennellä lapsiystävällisyyttä edistäen.

Wahren-opisto noudattaa Forssan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (v. 2016) sekä muita sääntöjä ja ohjeita, jotka koskevat kaupungin hallinnon alaisia yksiköitä.

Wahren-opiston taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma on joustava ja se tulee täydentymään koko ajan.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon oppilaiden yksilölliset tarpeet ja valmiudet, taiteenalan traditio ja paikallinen kulttuuriperintö, taiteenalan kansalliset ja kansainväliset muutokset, jatko-opintojen vaatimukset sekä oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön omaleimaisuus.

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä oppilaitoksen opettajien ja mahdollisuuksien mukaan myös oppilaiden, huoltajien ja muiden tahojen kanssa. Yhteistyö eri tahojen kanssa tukee opetussuunnitelmaprosessin onnistumista.

1.3 Opetussuunnitelman sisältö

Opetussuunnitelma sisältää seuraavat asiat sen mukaan, kuin taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään.

- oppilaitoksen toiminta-ajatus
- oppilaitoksen arvot, oppimiskäsitys ja työtavat
- oppilaitoksen toimintakulttuuri
- opetuksen rakenne ja laajuus
- opetuksen yleiset tavoitteet
- yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet
- oppimisen arviointi
- opetussuunnitelman perusteissa kuvatut yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet
- oppimäärän yksilöllistäminen
- oppilaaksi ottamisen periaatteet
- yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa
- toiminnan jatkuva kehittäminen

2 TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

2.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Wahren-opiston taiteen perusopetus on lapsille, nuoriille ja aikuisille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää teatterin ja käsityön taiteen

perusopetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Wahren-opiston toiminta-ajatus perustuu vapaan sivistystyön periaatteiden mukaisesti olemassa olevan koulujärjestelmän täydentäjänä toteuttaa sivistyksellisen tasa-arvon ihannetta ja koulutuksellista oikeudenmukaisuutta.

Opisto keskittyy omiin vahvoihin osaamisalueisiinsa ja tarjoaa mahdollisuuden opiskelijan persoonallisuuden monipuoliseen kehittämiseen. Toiminnassa korostetaan opetuksen laatua ja monipuolisuutta. Taiteen perusopetuksen kautta tuetaan omaa henkilökohtaista kasvua kohti tervettä yhteisöllisyyttä.

2.2 Arvoperusta

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat arvoperustaan, jonka mukaan taiteen perusopetus rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Taiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Opetuksen lähtökohtana ovat kullekin taiteenalan ominaiset tiedon tuottamisen ja esittämisen tavat. Taiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Wahren-opiston arvoperustassa halutaan korostaa seuraavia lähtökohtia: opinnollisuus, paikallisuus, oikeudenmukaisuus, sivistyksellinen tasa-arvo, kulttuurinen moniarvoisuus ja kestävä kehitys. Käytännön toiminnan tavoitearvot ovat osaaminen, paikallisuus ja innostavuus.

Wahren-opiston taiteen perusopetuksen arvomaailma perustuu suomalaiseen ja paikalliseen kulttuuriin sekä muiden kulttuurien ymmärtämiseen. Kulttuuri

määritellään laaja-alaisesti koskien kaikkea inhimillistä toimintaa. Sukupuolen tai varallisuuden tai muun ihmisiä erottelevan luokittelun sijaan näemme sen mikä ihmisiä yhdistää. Kulttuurin käsite arvomaailmaa pohdittaessa nähdään laaja-alaisesti sisältäen sekä aineellisen että henkisen kulttuurin. Opiskelija oppii taiteen keinoin rakentamaan maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperintönsä pohjalta.

2.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi. Opiskelu on tavoitteellista, ja erilaisissa tilanteissa työskennellään opettajan ohjauksessa, vuorovaikutuksessa opettajan ja ryhmän kanssa sekä itsenäisesti. Opettajalla on keskeinen merkitys sekä oppilaan opiskelutaitojen, että opiskeluympäristön kehittämisessä sellaiseksi, että erilaisten oppilaiden edistyminen on mahdollista.

Oppilaalla on aktiivinen rooli opiskelussa ja oppimisessa. Itsearviointin kyky ja portfolion kautta oman osaamisen tunnistaminen ja osoittaminen ottaa huomioon oppilaan aiemmat kokemukset ja hänen elämismaailmansa. Oppimisessa lähtökohtana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan kaikkien ryhmän jäsenten työskentelyä ja työn tuloksia.

2.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita

kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

Wahren-opiston taiteen perusopetuksen tavoitteena on luoda pohja elinikäiseen taiteiden ja kulttuurin harjoittamiseen. Tavoitteena on tarjota oppilaille oppimisen ilon elämyksiä ja avata ovia taiteen moninaiseen maailmaan.

3 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Oppimisympäristöt ja työtavat

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalan ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

Taiteen perusopetusta annetaan pääsääntöisesti Wahren-opiston tiloissa, Tehtaankoululla ja Forssan Teatterin tiloissa tai muissa sopivissa tiloissa. Eri taiteenalojen opiskelu tapahtuu niitä varten varustelluissa ja soveltuvissa *tiloissa*.

Mahdollisuuksien mukaan tehdään myös yhteistyötä erilaisten alan toimijoiden kanssa sekä vierailaan aiheeseen sopivissa tutustumiskohteissa.

3.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä, että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Taiteen perusopetus pyrkii luomaan edellytykset taiteiden väliselle toiminnalle ja elämyksille taiteen eri aloilla. Forssan monipuolinen ja pitkä historia, erityisesti tekstiilin alalla, antaa yhteistyölle hyvät mahdollisuudet. Käsityön opiskelussa tutustutaan mm. taiteilijoiden, muotoilijoiden ja käsityöläisten toimintaan. Mahdollisuuksien mukaan taiteen perusopetuksen eri taiteenalat voivat tehdä yhteistyötä keskenään.

Teatterin suhteen yhteistyö Forssan teatterin ja lähiseudun muiden teattereiden kanssa on sujuvaa ja oppijalla on mahdollisuus korvata opintoja osallistumalla muiden teattereiden esitysohjelmiin. Vahren-opistolla on vankka teatteriharrastuksen pohja ja näyttämö- ja ilmaisuaineiden virka.

4 OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

4.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia.

Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

4.2 Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen-hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota keskenään vaihtoehtoisia teemaopintojen opintokokonaisuuksia.

Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Mahdollisen varhaisiän kasvatuksen tavoitteet, sisällöt ja laajuus päätetään opetussuunnitelmassa.

Wahren-opistossa määritellään vuosittain kontaktiopetuksen ja etäopetuksen määrät. Eri taiteenalojen opintojen rakenne ja laajuus löytyvät opetussuunnitelmasta kunkin taiteenalan kohdalta.

5 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Koulutuksen järjestäjä kuvaa opetussuunnitelmassaan menettelytavat, joiden avulla voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Oppilaalle laaditaan tällöin esimerkiksi henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

Wahren-opiston taiteen perusopetukseen on mahdollista osallistua henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Mikäli tarvetta henkilökohtaiselle opiskelusuunnitelmalle on, tehdään se yhdessä oppilaan, hänen huoltajiensa ja kyseisen taiteenalan opettajan kanssa. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma antaa opiskelijalle mahdollisuuden kehittyä omien taitojensa ja lähtökohtiensa tasoisesti. Suunnitelma auttaa myös aineen opettajaa

ymmärtämään, millä tavoin hän voi auttaa opiskelijan kehittymistä ja pitää yllä oppimisen iloa parhaalla mahdollisella tavalla.

6 OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

6.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

6.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksi luettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksi lukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

6.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot, että teemaopinnot.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitetut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman, merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.
- Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.
- Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista
- Oppilaalle annetaan pyydettäessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Wahren-opistossa arvioinnin tärkeimpänä tehtävänä on kannustaa ja tukea oppilasta taiteen tekijänä ja kuluttajana. Arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissaan. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa, ja se ohjaa oppilasta myös omien tavoitteiden asettamiseen. Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa, ja siihen sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin portfolion avulla. Numeerista arvostelua ei käytetä, mutta oppilaan tulee saada työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta koko opintojen ajan. Menetelminä käytetään itsearviointia, opettajan ja ryhmän arviointia.

6.5 Oppilaaksi ottaminen

Wahren-opisto päättää opiskelijavalinnasta ottaen huomioon opetukselle määritellyt tavoitteet ja opetussuunnitelman sisällön. Oppilaaksi voidaan ottaa ilmoittautumisjärjestyksessä, harkinnanvaraisesti keskustelemalla tai mikäli hakijoita on paljon, arpomalla. Aikuisten käsityön taiteen perusopetukseen haetaan ilmoittautumalla opistoon ilmoittautumisaikana tai erillisellä hakukaavakkeella. Opiskelijavalinnasta ja -määrästä päättää Wahren-opisto. Opiskelijamäärään vaikuttavat tarkoituksenomaiset opetustilat ja muut resurssit. Uusi käsityön taiteen perusopetuksen lasten ja nuorten ryhmä aloittaa noin joka toinen vuosi Wahren-opiston tuntiresursseista riippuen. Aikuisille tarjotaan käsityön taiteen perusopetusta 4-5 vuoden välein.

6.5 Toiminnan jatkuva kehittäminen

Wahren-opisto pyrkii siihen, että taiteen perusopetuksen oppilaitokset pitävät yhteisen suunnittelupäivän kerran vuodessa. Lapsiperhelauantai toteutetaan yhdessä koko kaupungin taiteen perusopetusta antavien tahojen kanssa kerran vuodessa. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta. Pyritään vahvistamaan yhteistä toimintakulttuuria.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus.

Toimintakulttuuria kehitetään kehittämällä pedagogiikkaa ja taiteenalan osaamista. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Wahren-opistolla pyritään avoimeen ja rakentavaan vuorovaikutukseen sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

7 KÄSITYÖN OPETUSSUUNNITELMA

Käsityön yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota oppilaalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä oppilaan myönteiselle suhteelle käsityölliseen tekemiseen sekä tukevat hänen kasvuun ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan oppilasta oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään oppilaan käsityötaitoja. Oppilasta ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Oppilaiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä. Opintojen edetessä oppilasta ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta. Oppilaita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opinnot luovat perustaa käsityöharrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää.

Opetuksen tavoitteena on auttaa oppilasta näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Oppilasta innostetaan tarkastelemaan käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Oppilasta kannustetaan ideoimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta käsityön, kulttuurin ja muotoilun elinikäiseen harrastamiseen.

7.1 Varhaisiän käsityökasvatus

Varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteena on tutustua lähiympäristöön havainnoiden, ihmetellen, tulkiten, leikkien ja elämyksellisesti kokien. Käsityön opinnoissa kokeillaan ja harjoitellaan taitoja erilaisten tekniikoiden, materiaalien ja välineiden turvallisen käytön avulla. Toiminta ja tekeminen rakentuvat oppilaiden omakohtaisille elinympäristön kokemuksille sekä kulttuuri- ja taideilmiöille. Opinnoissa harjoitellaan toisten huomioimista, ryhmätyötaitoja ja omaan työhön keskittymistä. Opetus tukee oppilaan ajattelun ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja auttaa näin lapsen myönteisen minäkuvan muodostumista. Opinnot muodostavat pohjaa myöhemmille opinnoille. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän käsityökasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Wahren-opistossa ei automaattisesti järjestetä myös varhaisiän käsityökasvatusta, mutta vuosittaisista resursseista riippuen opetusta voidaan tarjota.

7.2 Käsityön yhteiset opinnot

7.2.1 Tavoitteet

Käsityön yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa oppilasta kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja. Opintoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- tukea ja rohkaista oppilasta kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- kannustaa oppilasta havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- herättää oppilasta innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- rohkaista oppilasta materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- ohjata oppilasta ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys lopputulokseen
- ohjata oppilasta välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- tuoda näkyväksi oppilaiden ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- rohkaista oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia käsityössä
- auttaa oppilasta näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan käsityötä eettisyyden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- auttaa oppilasta ymmärtämään käsityöyrittäjyyden traditiota

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta hahmottamaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- kannustaa oppilasta pohtimaan toimintaansa kestävän kehityksen näkökulmasta
- innostaa oppilasta kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun

7.2.2 Keskeiset sisällöt

Käsityön yhteisissä opinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. *Palveluympäristöjä* tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnonympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Wahren-opiston käsityön taiteen perusopetuksen yhteiset opinnot koostuvat neljästä opintokokonaisuudesta. Opinnot suoritetaan neljän vuoden aikana, jolloin jokainen vuosi muodostuu omaksi opintokokonaisuudekseen. Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Näitä teemoja käsitellään valinnan mukaan eri opintokokonaisuuksissa. Opintokokonaisuuksiin kuulu opintokäyntejä mahdollisuuksien mukaan näyttelyihin, museoihin tai erilaisiin teemaan liittyviin ympäristöihin.

2.3.3 Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet

• KÄSITYÄN ABC/ KÄSITYÖN EVÄÄT

Opintojen ensimmäisen vuoden tärkein tavoite on herättää oppilaan innostus ja uteliaisuus käsitöihin. Opintokokonaisuuden aikana annetaan eväät käsityön perustaitoihin. Vuoden aikana oppilaat tutustuvat erilaisiin materiaaleihin, tekniikoihin ja työkaluihin. Oppilaat pääsevät työstämään sekä pehmeitä että kovia materiaaleja. Erilaisia tekniikoita ja tapoja kokeilemalla oppilaan motoriset taidot saavat harjoitusta.

Käsityön perustaitojen lisäksi harjoitellaan ohjeiden ymmärtämistä, työkalujen turvallista käyttöä sekä omista töistä, työtilasta ja välineistä huolehtimista. Myös kärsivällisyyttä, työhön keskittymistä ja oman vuoron odottamista harjoitellaan.

Ensimmäisen opintokokonaisuuden tavoitteisiin kuuluu myös ryhmässä toimimisen sujuvuus ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen. Ryhmä aloittaa yhteisen, monta vuotta kestävä matkan käsityön maailmaan ja ryhmähengen syntymistä tuetaan leikin ja yhteisen työskentelyn avulla.

Vuoden aikana oppilaita kannustetaan tutkimaan, kokeilemaan ja keksimään. Onnistumisen tunteet kasvattavat kiinnostusta käsillä tekemiseen ja luovaan ilmaisuun, sekä ohjatuilla tunteilla että vapaa-aikana.

• KÄSITYÖLÄISMATKA/ KÄSITYÖMATKA

Opintojen toisen vuoden aikana tutustutaan paikalliseen käsityöperinteeseen, johon Forssassa kuuluu vahvasti kankaan valmistus, värjäys ja painaminen. Oppilas oppii tuntemaan historiaa ja perinteitä sekä ymmärtämään käsityön kulttuurisia merkityksiä. Oppilasta kannustetaan olemaan aktiivinen ja osallistuva käsityökulttuurin kuluttaja.

Opintokokonaisuuden aikana pohditaan oppilaan omakohtaista kokemusta liittyen käsityöläisyyteen, ympäristöön ja perinteisiin. Oppilasta kannustetaan luomaan uutta sekä nojaamaan omiin kiinnostuksen kohteisiin. Toisaalta, traditioiden siirtäminen luo pohjaa sekä antaa taitoja ja työkaluja omaan luovuuteen.

Käsityöläismatkan aikana syvennetään käsityön perustaitoja, materiaalituntemusta sekä työkalujen käyttöä. Ensimmäisenä vuotena syntynyttä käsityökipinää pidetään yllä onnistumisen tunteilla, oppilaan tason mukaisilla tehtävillä sekä ryhmähengen vaalimalla.

• IDEASTA TUOTTEEKSI, TOIVEESTA TODEKSI

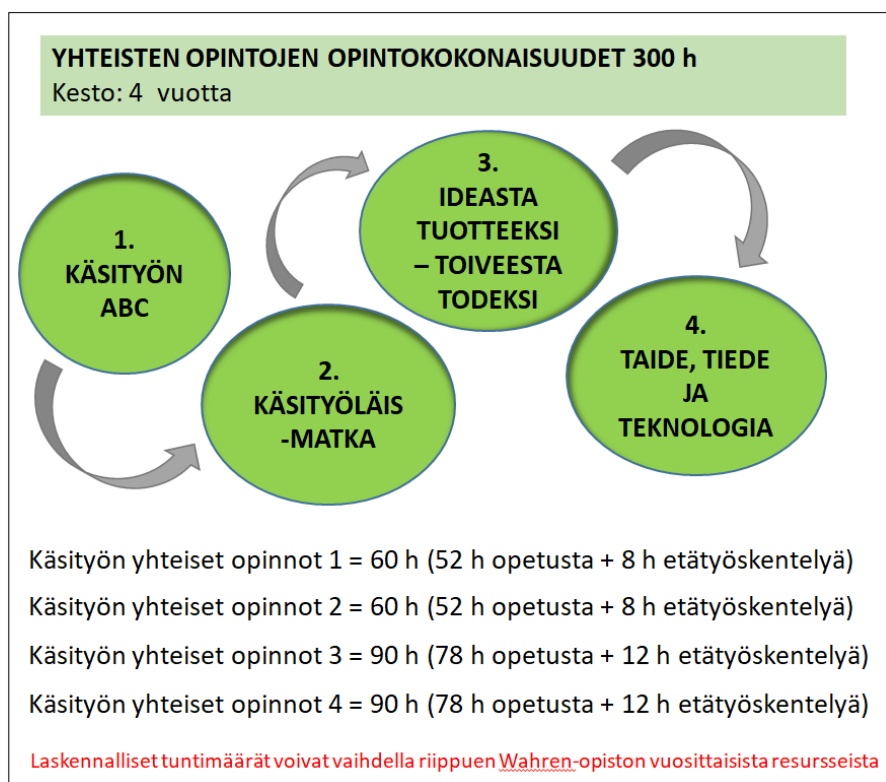
Opintokokonaisuuden aikana oppilasta kannustetaan omaan luovaan ilmaisuun sekä aktiiviseen osallistumiseen. Tekemisen lisäksi painotetaan tuotesuunnittelua ja omien tavoitteiden saavuttamista. Oppilasta kannustetaan luovaan ongelmanratkaisuun ja jo olemassa olevien tietojen ja taitojen soveltamista käsityön suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Tuotesuunnittelun yhteydessä mietitään eettisyyttä ja kestävä kulutusta.

Vuoden aikana pohditaan omaa minuutta ja omia vahvuuksia. Itsetutkiskelun avulla tuetaan oppilaan kasvua ja kehitystä, sekä luodaan ryhmään entistä vahvempi yhteishenki. Oppilasta rohkaistaan tuomaan rohkeasti esille omia tunteitaan ja toiveitaan, sekä tulkitsemaan niitä käsityön keinoin.

• TAIDE, TIEDE JA TEKNOLOGIA

Viimeisen opintokokonaisuuden aikana tutkitaan tieteen, taiteen ja teknologian yhdistämistä käsityöhön. Samalla pohditaan ajankohtaisia ilmiöitä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilasta kannustetaan ylittämään rajoja ja kokeilemaan uusia luovia ratkaisuja.

Vuoden aikana pohditaan myös omien valintojen merkitystä sekä kannustetaan oppilasta kriittiseksi kuluttajaksi. Samalla oppilasta kannustetaan tarkastelemaan omaa toimintaansa ja arvioimaan töitään ja omaa osaamistaan.

7.3 Käsityön teemaopinnot

7.3.1 Tavoitteet

Käsityön teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Koulutuksen järjestäjä määrittelee teemaopintojen opintokokonaisuuDET, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Taidot ja muotoilu

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata ja tukea oppilasta syventämään kädentaitojaan
- rohkaista oppilasta syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan
- kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
- vahvistaa oppilaan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- kehittää oppilaan kykyä hallita käsityöprosessia pohtimalla työohjetta, -järjestystä ja -menetelmiä omassa työskentelyssään.

Yhteiskunta ja kulttuuri

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja tekemään valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
- ohjata oppilasta pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- kannustaa oppilasta osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- ohjata oppilasta ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
- auttaa oppilasta tekemään eettisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- kannustaa oppilasta tutustumaan paikalliseen yritystoimintaan ja käsityöyrittäjyyteen

Taiteiden ja tieteiden välisyys

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ymmärtämään käsityötä monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssä
- kannustaa oppilasta hyödyntämään kestävä kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- innostaa oppilaita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- rohkaista oppilasta visioimaan uutta, ennen näkemätöntä ja rakentamaan näkemätöntä näkyväksi käsityöksi

7.3.2 Keskeiset sisällöt

Käsityön teemaopinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, teknologiaa ja muotoilua käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä.

Käsityön teemaopintojen keskeiset sisällöt ovat *Pukeutuminen*, *Esine- ja tekstiiliympäristöt*, *Palveluympäristöt* sekä *Rakennetut ja luonnonympäristöt*. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan laaja-alaisesti kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista. *Esine- ja tekstiiliympäristöjä* tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, teknologian, muotoilun, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista. *Palveluympäristöjä* tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden

näkökulmista. *Rakennettuja ja luonnonympäristöjä* tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Käsityön teemaopinnoissa syvennetään perusopinnoissa opittuja taitoja. Teemaopintojen aikana oppilasta tuetaan yhä suuremmassa määrin omaan visuaaliseen ilmaisuun ja omien kiinnostuksen kohteiden tutkimiseen. Samalla kuitenkin opitaan uusia tekniikoita, syvennetään vanhoja sekä opitaan lisää materiaaleista ja työvälineistä. Opinnot koostuvat kahdesta opetusvuodesta, jotka on jaettu kahteen opintokokonaisuuteen, sekä kesätehtävästä. Viimeisen vuoden aikana tehtävässä lopputyössä opiskelija voi keskittyä itselleen tärkeisiin aiheisiin ja tekniikoihin, sekä tuoda esille omaa osaamistaan.

Käsityön yhteisten opintojen keskeiset sisällöt ovat Pukeutuminen, Esine- ja tekstiiliympäristöt, Palveluympäristöt sekä Rakennetut ja luonnonympäristöt. Näitä teemoja käsitellään valinnan mukaan eri opintokokonaisuuksissa. Opintokokonaisuuksiin kuulu opintokäyntejä mahdollisuuksien mukaan näyttelyihin, museoihin tai erilaisiin teemaan liittyviin ympäristöihin.

7.3.3 Käsityön teemaopintojen opintokokonaisuudet

- **YMPÄRISTÖ:**

Ensimmäisen opintokokonaisuuden aikana havainnoidaan ympärillämme olevaa tilaa, rakennettua sekä rakentamatonta ympäristöä. Pohdimme, miten käsityöläisyys näkyy rakennetussa ympäristössä ihmisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Entä millä tavoin rakentamattoman luonnonympäristön ja käsityön voi yhdistää. Samalla kun oppilasta kannustetaan luomaan uutta, siirretään hänelle edelleen käsityökulttuurin perinteitä.

- **YHDESSÄ YMPÄRI MAAILMAN:**

Opintokokonaisuuden aikana matkaamme yhdessä ympäri maailman. Tutustumme eri kulttuureihin ja tuomme sieltä tuliaisiksi erilaisia kädentaitotekniikoita.

Koska matkaa tehdään yhdessä, oppilaat pääsevät harjoittelemaan yhteisten töiden tekemistä. Pohdimme sitä, mikä merkitys yhdessä tekemisellä ja osallistumisella on ihmisen hyvinvointiin ja elämänlaatuun.

- **KESÄTEHTÄVÄ: MINÄ ITSE**

Kesän aikana oppilas jatkaa perusopinnoissa aloitettua itsetutkiskelua. Hän pohtii omia kiinnostuksen kohteitaan ja tunteitaan, sekä sitä miten niitä voi tulkita käsityön keinoin. Kesätehtävä toimii pohjana viimeisen vuoden opinnoille.

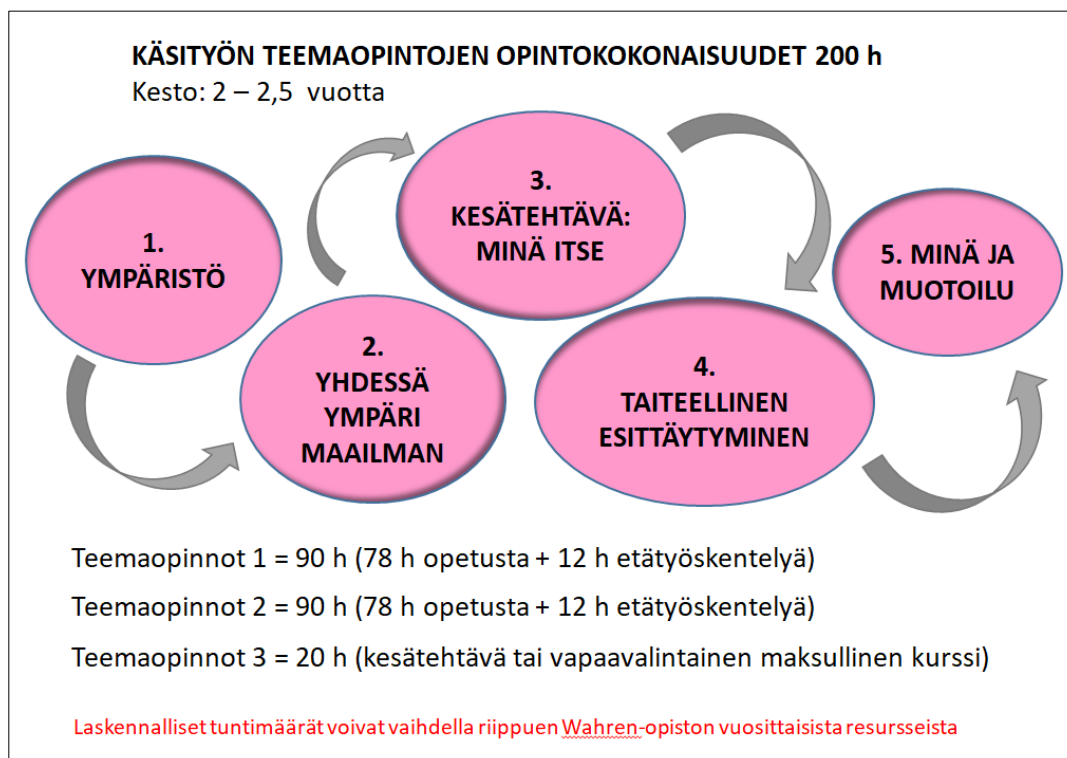
- **TAITEELLINEN ESITTÄYTYMINEN:**

Opintokokonaisuuden aikana oppilas keskittyy oman taiteellisen itsensä esittelyyn päättötyön avulla. Oppilasta kannustetaan käymään läpi kuluneiden vuosien teemoja yli taidealarajojen, luomaan uutta ja ennennäkemätöntä. Oppilas voi lopputyötä tehdessään keskittyä perinteisempiin tai teknologisempiin

tekniikoihin. Lopputyön esittämiseen ja julkaisuun voi käyttää apuna tieto- ja viestintäteknologiaa.

• **MINÄ JA MUOTOILU:**

Viimeisen opintokokonaisuuden aikana keskitytään muotiin ja muotoiluun. Tutustutaan valinnaisesti muodin historiaan ja sen erikoisuuksiin. Pohditaan myös pukeutumisen merkitystä ihmisen identiteetin muodostumiselle sekä yhteisöön kuulumiselle. Pohdimme myös vaateusteknologiaa ja sen mukanaan tuomia mahdollisuuksia.

8 AIKUISTEN KÄSITYÖN OPETUS

Aikuisten opetuksessa noudatetaan käsityön yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Käsityön aikuisten opetuksen tavoitteena on oman ilmaisutavan, muotoiluajattelun ja taiteellisen työskentelyn kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon aikuisen oppijan motivoituneisuus, omatoimisuus ja aiempi osaaminen. Päämääränä on oppimisen ilon saavuttaminen tekemisen, vuorovaikutuksen, ponnistelemisen, uuden oivaltamisen sekä kyseenalaistavan ja kokeilevan työskentelyn avulla. Tavoitteena on, että aikuinen oppija voi syventää opintojaan itseä kiinnostaviin sisältöihin. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja. Opinnot antavat valmiuksia opitun hyödyntämisessä omassa työssä, harrastuksissa, elinikäisessä oppimisessa tai yritystoiminnassa.

Aikuisten opintojen kesto Wahren-opistossa on 4-5 vuotta. Opetustuntimäärä poikkeaa lasten ja nuorten opetuksen tuntimäärästä siten, että valinnaisten opintojen osuus on suurempi. Vuosittainen laskennallinen tuntimäärä on noin 100 tuntia + valinnainen kurssi noin 20 - 30 tuntia. Opetukseen voi sisältyä myös vapaavalintaisia projekteja ja tapahtumia.

9 TYÖTAVAT KÄSITYÖN OPETUKSESSA

Käsityölle on ominaista havainnoille, pohdiskelulle, käsitteellistämiseksi, vuorovaikutukselle, arvottamiselle, tulkinnalle ja aktiivisuudelle perustuva toiminta. Se ilmenee niin opiskelijan käsityöprosessissa kuin laajemmin yhteisön jäsenenä toimiessa.

Työtapojen monipuolisilla valinnoilla tuetaan yksilöllistä tietojen ja taitojen oppimista, ilmaisua ja testaamista sekä yhteistoiminnallista käsityötä. Opetus järjestetään oppimisympäristöissä, jotka tukevat tarkoituksenmukaisesti erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja teknologioiden tutkimista sekä niiden kekseliästä soveltamista ja oppilaiden erityisosaamisalueiden kehittymistä.

Käsityössä erilaisiin ilmiöihin tutustutaan elämyksellisesti ja kokemuksellisesti, niitä tutkimalla ja arvottamalla. Työskentelylle asetetut tavoitteet ohjaavat mielikuvitusta, ihmettelyä ja ideoiden kehittelyä. Työskentelyssä korostuu käsillä tekemisen ja oivaltamisen ilo. Työtapojen ja materiaalien valintaa ohjaavat kestävä kehityksen ja kiertotalouden periaatteet.

Wahren-opiston tavoitteena on, että käsityön opetuksen työtavat tukevat oppilaan kasvua ja oppimista sekä antavat hänelle onnistumisen kokemuksia. Hyvä opiskeluympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja oppilasta rohkaiseva. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus asettaa omia tavoitteita ja häntä kannustetaan työskentelemään itsenäisesti ja toisten kanssa. Oppilasta tuetaan löytämään sopivia työtapoja sekä kehittämään taitoja tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun.

Tiloina käytetään Kehräämöllä Wahren-opiston tekstiilityötiloja. Työvälineinä käytetään Wahren-opiston tekstiiliopetuksen työvälineitä sekä taiteen perusopetuksen hankittua työvälineistöä. Materiaalit hankitaan alan myyjiltä. Aikuisopiskelijat vastaavat itse materiaalihankinnoista.

Opiskelussa otetaan huomioon, että taiteellinen työskentely on pitkäjänteistä ja taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Opetuksessa painottuvat yhdessä opiskelu ja oppiminen.

10 OPPIMISEN ARVIOINTI KÄSITYÖN OPETUKSESSA

Oppimisen arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan kehittymistä opinnoissaan, ilmaisussaan, taidoissaan sekä ohjata häntä omien tavoitteiden asettamisessa. Oman tekemisen analysointi ja reflektointi tukee oppimisen syvenemistä. Arviointia tapahtuu koko prosessin ajan monipuolisilla menetelmin. Oppilasta perehdytetään käsityön arvioinnin periaatteisiin ja käytäntöihin.

Käsityön yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidot ja muotoilu, Yhteiskunta ja kulttuuri sekä Taiteiden ja tieteiden välisyys. Oppilaalle annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Arviointimenetelmät valitaan siten, että niiden avulla voidaan parhaalla mahdollisella tavalla arvioida tavoitteiden saavuttamista ja että ne soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja tukevat oppimista. Monipuoliseen arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja kuten arviointikeskusteluja, itse- ja vertaisarviointia. Oppilas saa jatkuvaa sanallista palautetta opinnoistaan. Näyttelyiden ja muiden esittäytymisten kautta oppilaat voivat saada myös julkista palautetta.

Oppimisen arviointi on vuorovaikutusta oppilaan, ryhmän ja opettajan välillä. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaan omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista ja osaamista arvioidaan monipuolisesti oppilaan oppimisprosessissa, tuotteissa, teoksissa ja palveluissa. Oppilasta rohkaistaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Arviointitaitoja harjoitellaan opintojen kuluessa. Oppilaalle annettava palaute on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja jatkuvaa. Arvioinnilla oppilasta kannustetaan osaamisensa laajentamiseen, soveltamiseen ja esittelemiseen.

Käsityön yleisen oppimäärän teemaopintoihin sisältyy oppilaan kokoama esitys osaamisestaan, jossa on sanallista ja/tai kuvallista aineistoa sekä itsearviointia.

Wahren-opistossa käsityön opinnoissa arviointia suoritetaan koko prosessin ajan, havainnointi-, ideointi-, ja työn palautusvaiheessa. Arviointi kohdistuu sekä työskentelyprosessiin että lopputulokseen.

Käsityön teemaopintoihin sisältyy näyttö, lopputyö, osaamisesta, jonka avulla oppilas voi esitellä osaamistaan ja omia mielenkiinnon kohteitaan. Lopputyö voi olla tuotos, prosessin kuvaus, näyttely tai portfolio. Harkinnanvaraisesti se voi olla jokin muukin. Oppilas saa näytöstä opettajan vapaamuotoisen arvioinnin.

11 TEATTERITAIDE

11.1 Opetussuunnitelman perusteet teatteritaiteessa

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä.

Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide on luonteeltaan haarautuva ja eri lajeja sisältävä taidemuoto, jossa yhdistyvät eri taiteenalat. Sitä voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa teatteritaide toteutuu erilaisina esityksinä ja esittämisen muotoina.

Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ryhmässä toimien. Teatteritaiteen opiskelun tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kulttuurista osaamista kehittämällä heidän taitojaan ja tietojään. Oppilasta ohjataan sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Yleisen oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään, kuten muutkin oppilaitokset.

Harrastusluonteisuus omaehtoisena toimintana, joka lähtee lapsen omista tarpeista, on periaate, jota vaalitaan Wahren-opiston järjestämässä teatteritaiteen opetuksessa. Teatteritaiteen perusopetusta kehitetään jatkuvasti yhteistyössä Forssan teatterin ja muiden seudun teattereiden ja teatteritaiteen perusopetusta antavien tahojen kanssa. Pieni teatterikoulu on myös ETOL (esittävien taiteitten perusopetusliiton) jäsen ja on sitä kautta valtakunnallisissa yhteyksissä muiden teatteri ja sirkustaiteen perusoppilaitosten kanssa.

Yhteistyö vanhempainyhdistyksen kanssa kehittyy ja vahvistaa teatteritaiteen perusopetuksen merkitystä. Yhteistyötä kehitetään aktiivisesti: opiston näyttämö- ja ilmaisuaineiden opettaja toimii yhdyshenkilönä. Opiston johto laatii teatteritaiteen perusopetukselle oman kustannuspaikan niin että toiminnan suunnitelmallisuus vakiintuu ja opetukseen tarvittavat tuntimäärät on taattu.

Teatteritaiteen perusopinnot laajuus on 500 tuntia, joista 300 on perusopintoja ja 200 teemaopintoja. Opinnoiksi voidaan laskea myös muualla suoritettuja sopivia opintoja tai osallistumista teatteriproduktioihin.

11.1 Varhaisiän teatterikasvatus

Varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteena on rohkaista ja innostaa lapsia ilmaisemaan itseään teatterileikin ja teatteritaiteen keinoin sekä saamaan kokemuksia ja elämyksiä teatterin tekemisestä ja kokemisesta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän teatterikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Wahren-opisto järjestää varhaisiän teatteritaiteenperusopetusta, jos resurssit antavat myöten.

11.2 Teatteritaiteen yhteiset opinnot

Teatteritaiteen yhteisiin opintoihin käytetään 5 vuotta, jos opintoja järjestetään 60h vuodessa. Jos tuntimäärä nostetaan 75 tuntiin vuodessa, saadaan yhteiset opinnot suoritettua neljässä vuodessa.

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen suuntauksiin ja käytäntöihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti.

11.2.1 Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan läsnäoloa esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja tutustumaan eri osa-alueisiin
- ohjata tunnistamaan esityksen harjoitusprosessin vaiheita.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

11.2.2 Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta eli tehdään näytelmiä ja esityksiä yleisölle. Opinnoissa toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä. Harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuvaan, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä itsereflektion tekemistä eri tavoin. *Portfolio on tärkeä työkalu itsearvioinnissa.*

Esiintymis- ja vuorovaikutustaitoja harjoitellaan tekemällä ainakin yksi näytelmä joka vuosi, yhdessä sovittu toimintatapa vastuullistaa. Aito vuorovaikutus ottaa huomioon jokaisen oppilaan oman maailmankuvan ja lähtee dialogissa rakentamaan yhteistä kieltä. Kontakti ryhmän kanssa avautuu kontaktiksi yleisön kanssa. Ryhmän avoimuus ja kannustavuus auttaa onnistumaan. Teatterin yhteys visuaalisiin taiteisiin ja musiikkiin konkretisoituu ääni ja lavastesuunnittelussa. Teatteritaiteen perusopetuksen ryhmät tekevät mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä muiden taiteen perusoppilaitosten kanssa.

Teatteriesitysten katsominen ja yhdessä sen sisällön ja esittämistavan analysointi osana tarinan kerrontaa ohjaa huomion kokonaisuuteen, jossa esitys on toteutettu. Yhteiskunnallinen ymmärrys lisääntyy oman tekemisen ja osallisuuden kautta.

11.3 Teatteritaiteen teemaopinnot

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän teemaopinnot ajoittuvat yhteisten opintojen jälkeen. Teemaopintovaiheessa valitaan neljä näkökulmaa, jonka kautta esitystä tutkitaan tekemällä ja refleктоimalla omaa toimintaa. Teemaksi voi valita teatterin visuaalisuuden, äänimaailman tai yhteiskunnallisuuden, teatteri tarinankerronnan muotona (dramaturgia), teatteri yhteiskunnallisena ja yhteisöllisenä ilmiönä. Fyysinen teatteri, pantomiimi, tanssi ja performanssitaide osana teatteriesitystä tai omana lajinaan voi nousta myös teemaksi. Teatterihistoria ja eri kulttuurien teatterimuodot voivat olla myös teemana.

Teemaopinnot toteutetaan myös osittain viikonloppukursseina tai yhteistyössä muiden teatteritaiteen tai taiteenperusopetusta antavien tahojen kanssa esim. puvustus tai nukketheateri käsityötaiteen perusopetuksen kanssa.

Teemaopintojen määrä ja rakenne suunnitellaan yhdessä opettajan ja oppijan ja ryhmän kanssa.

Työpajoissa opetus on monimuoto-opetusta, ja painopiste on esitysprosesseihin tutustumisella ja osallistumisella. Työpajaopinnot ovat sidoksissa näytelmän valmistusprosessiin ja kestävät harjoitusten ja esitysten vaatiman ajan. Teatteriesitysten katsominen ja niistä oppiminen kuuluu myös yhtenä keskeisenä työmenetelmänä opintoihin koko niiden keston ajan.

12 AIKUISTEN TEATTERITAITEEN OPETUS

Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille. Aikuisten opetuksessa noudatetaan teatteritaiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten teatteritaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen suuntauksiin ja käytäntöihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdisteleivistä opintokokonaisuuksista, jotka päätetään paikallisesti saatavien resurssien ja oppijoiden kiinnostuksen mukaan esim. nukketeatteri, dramaturgia, näyttelijän työ, äänenkäyttö, liike, lavastus, puvustus, maskeeraus tai ohjaajantyö.

13 TYÖTAVAT TEATTERITAITEEN OPETUKSESSA

Opetus toteutetaan neljän vuoden aikana järjestettynä opetuksena ja omina taiteellisina projekteina. Portfolio on tärkeä työväline oppimisen ja opitun tunnustamisen kannalta. Oppija voi suorittaa opinto-osioita myös osallistumalla sovitusti muiden järjestämiin teatteriproduktioihin liittämällä ne portfolioon.

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä).

Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuviin, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

Oppiminen tapahtuu ryhmissä ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Ryhmät kokoontuvat kerran viikossa tarpeen mukaan usemmin. Opinnot kestävät 6-8 vuotta niin, että 300 tuntia perusopetusta ja 200 tuntia teemaopintoja yhteensä 500 tuntia opetusta tai opetukseen verrattavia suorituksia on tarpeellinen määrä. Opintojen loppuvaiheessa tuntimäärät kasvavat.

Oppiminen tapahtuu tekemällä, kokeilemalla ja harjoittelemalla näytelmiä tai muita esityksiä tai soveltavan teatterin tapahtumia. Ryhmät valmistavat esityksen opettajan ohjaamana niin että jokainen löytää paikkansa ja oman

mielekkään roolinsa, jolloin sitoutuminen ja vastuullisuus kasvaa tunteilla käymiseen. Ryhmä tarvitsee jokaista jäsentään ja siksi osallistumisen säännöllisyys on välttämätöntä. Poissaoloista on ilmoitettava opettajalle.

Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä, ja siinä otetaan huomioon oppilaiden erilaiset keholliset kokemukset. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa oppimistaan ja kehollisuuttaan, reflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteen antamisen ja saamisen muodossa.

Oppimisen avuksi tulee jokaisen oppilaan ohjatusti laatima portfolio, jonka avulla on mahdollista tehdä näkyväksi myös muualla opittu, jolla voi opettajan hyväksynnällä korvata suorituksia. Myös ryhmien välillä vaihtaminen auttaa ymmärtämään erilaisia ryhmädynamiikkoja. Oppilaaksi voidaan ottaa kesken opintojen järjestämistä myös myöhemmin aloittanut, jos hänellä on osoittaa sopivia opintoja, joilla hän voi korvata alkuvaiheen opintoja. Wahren-opisto ei ole velvollinen järjestämään opintoja koko 500 tunnin laajuisesti myöhemmin aloittaneelle. He voivat saada harrastustodistuksen, jossa ilmenee tehtyjen opintojen määrä.

Työtapana on ryhmäopetus ja tarpeen mukaan myös yksilöllinen ohjaus. Järjestetään mahdollisuuksia käydä katsomassa teatteriesityksiä osana opetusta

14 OPPIMISEN ARVIOINTI TEATTERITAITEEN OPETUKSESSA

Teatteritaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointipalaute tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen.

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle annettuihin tavoitealueisiin: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoihin, teatteriesitykseen, omaan taiteelliseen prosessiin ja teatteritaiteeseen osana yhteiskuntaa. Yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi. Teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen kehittymistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi ja taitojen syventyminen.

Portfolio kirjallisena tai kuvallisena on tärkeä arvioinnin väline. Portfolioiden julkistaminen opintojen päätteeksi on tärkeä oppimisprosessin jatkuvuuden ymmärtämisen kannalta. Teatteritaiteen perusopinnoista saa perusymmärryksen teatterin mahdollisuuksiin toimia vaikuttajana oman elämänlaatuun ja koko yhteisön parhaaksi.

15 TEATTERITAITEEN OPETUSSUUNNITELMAN TÄYDENTÄMINEN

Teatteritaiteen opetussuunnitelma elää eri vuosina kunkin ryhmän ja opettajan mukana, vaikka seuraa hyväksyttyä opetussuunnitelmaa. Luovuus ja oppiminen omaan tahtiin on tärkeämpää kuin opetussuunnitelman suorittaminen pakonomaisesti ja ulospäin näyttävästi. Oppiva lapsi ja nuori käyttää saamaansa ymmärrystä läpi elämän. Luovilla ratkaisuilla tuetaan oppimista ja sallitaan myös joskus oppimisen kannalta tärkeä epäonnistuminen. Jokainen opettaja on vastuussa oppilaittensa kehittymisen edellytysten luomisesta opetustilanteessa. Jokainen oppilas on erilainen ja siksi ratkaisut ovat myös erilaisia. Opetuksen järjestäjä vastaa asianmukaisista opetustiloista ja välineistä ja opettajien pätevyydestä.

Vuosittainen opetussuunnitelma vahvistetaan Wahren-opiston muun opetussuunnitelman yhteydessä.